

Osaamista
ja oivallusta
tulevaisuuden
tekemiseen

Annika Silvennoinen
Irina Tamer Agha

Suuhygienistin työasu 2020

Kohti Metropolia Ammattikorkeakoulun Myllypuron kampusta

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Suunterveydenhoito AMK

Suuhygienisti AMK

Opinnäytetyö

27.01.2020

<p>Tekijät Otsikko</p> <p>Sivumäärä Aika</p>	<p>Annika Silvennoinen Irina Tamer Agha</p> <p>Suuhygienistin työasu 2020 Kohti Metropolia Ammattikorkeakoulun Myllypuron kampusta</p> <p>27 sivua + 4 liitettä 27.01.2020</p>
<p>Tutkinto</p>	<p>Suuhygienisti (AMK)</p>
<p>Tutkinto-ohjelma</p>	<p>Suun terveydenhuollon tutkinto-ohjelma</p>
<p>Ohjaaja</p>	<p>TtT yliopettaja Hannu Puhakka</p>
<p>Tämän opinnäytetyön tarkoitus on kuvaila suuhygienistiopiskelijoiden ja -opettajien käyttäjäkokemuksia uusista työasuista. Tavoitteena on, että opinnäytetyössä tuotetun tiedon perusteella työasuja edelleen kehitetään Metropolian opettajille ja opiskelijoille käyttöön Myllypuron kampukselle.</p> <p>Opinnäytetyön aineisto kerättiin teemahaastatteluilla 2019 huhti- syyskuun välisenä aikana. Haastatteluihin osallistui Metropolian suunterveydenhuollon viisi opettajaa ja kahdeksan opiskelijaa. Uusia työasuja oli heillä käytössä Metropolian suunhoidon opetuslinikalla ja taitopajassa keväällä 2019. Tämä laadullisen tutkimusmenetelmän haastatteluaineisto analysoitiin induktiivisellä sisällön analyysillä.</p> <p>Suuhygienistien tai muiden terveysalan ammattilaisten käyttökokemuksia työvaatteista tai miten työvaatetus vaikuttaa työhyvinvointiin ei ole opinnäytetyön julkaisuhetkellä tehty yhtään tieteellistä tutkimusta. Aikaisempaa tutkimusta on tehty vain työvaatteiden levittämistä bakteereista ja kuinka työasun väri vaikuttaa potilaiden luottamukseen hoitohenkilökuntaa kohtaan. Käyttökokemuksista löytyi muutamia Pro Gradu -tutkimuksia. Käytimme näitä tutkimuksia verrataksemme omia tuloksiamme.</p> <p>Opinnäytetyömme tärkeimmäksi tulokseksi nousi työasun miellyttävyyteen vaikuttavat tekijät niin käyttömukavuudessa, kuin ulkonäössä. Käyttömukavuutta vähensi asun epämiellyttävä kangas, väri tai huono istuvuus. Pääsääntöisesti testikäyttäjät olivat tyytyväisiä testattaviin asuihin. Tyytyväisyyttä lisäsi työn liikkeiden suorittamisen helppous asussa, tyylikäs värit ja pehmainen, joustava kangas.</p> <p>Nykypäivänä työasulta vaaditaan paljon. Sen pitää olla oikea kokoinen, joustava, jossa on hyvä liikkua ja istua eri asennoissa satulatuolissa. Kangas ei saa olla hiostava, mutta toisaalta useampi testikäyttäjä oli myös viluinen. Työasun materiaali pitää olla sellainen, jota on helppo pitää puhtaana, eikä lika saisi näkyä. Materiaalin pitää kestää pesua vähintään 60 asteessa. Sitä on helppo pukea ja riisua, ilman että kasvot kontaminoituvat. Sen pitää olla edustavan näköinen ja sopiva suuhygienistin kliiniseen työhön.</p>	
<p>Avainsanat</p>	<p>Työvaatteet, työvaatteiden käyttökokemukset, laadullinen tutkimus</p>

Authors Title	Annika Silvennoinen Irina Tamer Agha Dental hygienist student workwear, at the Myllypuro Campus 2020
Number of Pages Date	27 pages + 4 appendices 27 January 2020
Degree	Bachelor of Health Care
Degree Programme	Degree Programme in Oral Hygiene
Instructor	PhD Hannu Puhakka Principal Lecturer
<p>Purpose of this report was to describe Oral Hygiene students and Oral Hygiene senior lecturers using experiences of the new working clothes. The aim of this report is that the knowledge of the user experiences could be used to develop more working clothes for the new Campus of Metropolia University of Applied Sciences in Myllypuro, Helsinki Finland.</p> <p>Material for this report was collected by semi-structured interview. In the period between April to September 2019. Semi-structured interviews were held for five Oral Hygiene senior lecturers and eight Oral Hygiene students. This new working clothes were used at Oral outpatient clinic and labra workshop in Metropolia University of Applied Sciences, Helsinki Finland in spring 2019. These interviews were analysed by qualitative research method, inductive content analysis.</p> <p>No previous research or reports on the subject of the using experiences or how working clothes effect an occupational health care by Oral Hygiene or other Bachelor of Health Care were not found. We found a previous research, which was about bacteria and how working clothes spread bacteria. Additionally one other research which was on how the color of working clothes affects on patient trust towards nursing staff. Moreover we found some Pro-Gradu researches about using experiences of working clothes and we used them to compare with our report results.</p> <p>The most important result of our bachelor's thesis was the factors influencing the comfort of the workwear, both in wearing comfort and in appearance. Comfort was reduced by the uncomfortable fabric, color or poor fit of the outfit. In general, test wearers were satisfied with the outfits being tested. Satisfaction was enhanced by the ease of the work movements, the elegant coloring and the plush, elastic fabric.</p> <p>Working clothes today demand a lot, it should be the right size, flexible, good to move in, sitting in different positions in the saddle chair. The fabric may not be abrasive, but several test users were also frowned upon. Workwear material must be easy to keep clean and no dirt should be visible. The material should withstand washing of at least 60 degrees. It is easy to put on and remove without contaminating your face. It must be representative and suitable for the clinical work of the oral hygienist.</p>	
Keywords	working clothes, working clothes using experience, qualitative research

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Teoreettiset lähtökohdat	2
2.1	Tiedonhaku	2
2.2	Työvaatteiden vaatimukset ja edellytykset	3
2.3	Työvaatteiden levittämät bakteerit ja hygieniavaatimus	4
2.4	Käyttökokemuksia työvaatteista	6
3	Opinnäytetyön tarkoitus, tavoitteet ja tutkimuskysymykset	8
4	Opinnäytetyön menetelmät	8
4.1	Menetelmälliset lähtökohdat	8
4.2	Aineiston keruumenetelmiä ja tiedonantajat	9
4.3	Aineiston analysointi	11
5	Opinnäytetyön tulokset	16
5.1	Asukokonaisuuden onnistuneisuus	16
5.2	Kankaan miellyttävyys ja onnistuneisuus	17
5.3	Asun huolto	18
6	Pohdinta	19
6.1	Tulosten tarkastelu	19
6.2	Opinnäytetyön eettinen tarkastelu	20
6.3	Opinnäytetyön luotettavuuden tarkastelu	21
6.4	Johtopäätökset	25
6.5	Ehdotukset jatkotutkimuksiin	25
6.6	Oma ammatillinen kasvu	26
	Lähteet	28
	Liitteet	
	Liite 1	
	Liite 2	
	Liite 3	

1 Johdanto

Tämän opinnäytetyön tarkoitus on kuvata suuhygienistiopiskelijoiden ja opettajien henkilökohtaisia käyttäjäkokemuksia uusista työasuista. Metropolian suuhygienistiopiskelijoille ja -opettajille ollaan kehittämässä yhtenäisiä työvaatteita, joissa on erityisesti otettu huomioon niin käyttömukavuus, toiminnallisuus, puettavuus, kuin istuvuus eri kokoisille käyttäjille.

Halusimme tehdä opinnäytetyön työvaatteiden käytettävyydestä suuhygienistin, eli kulluttajan näkökulmasta. Opinnäytetyön tekijöinä halusimme testata tulevien työvaatteiden käytännöllisyyttä, tehokkuutta, mukavuutta, miellyttävyyttä, hygieenisyyttä, virheettömyyttä sekä käyttökelpoisuutta suuhygienistiopiskelijoiden ja -opettajien arjessa. Keräsimme opiskelijoiden ja -opettajien henkilökohtaisia käyttökokemuksia liittyen vaatteiden toiminnalliseen sekä fyysisen toimivuuden kannalta. Lisäksi paneuduimme yksilölliseen eli personalliseen mielipiteeseen ja tietysti työvaatteiden ulkonäköön.

Opinnäytetyömme lähtökohtana oli, että Metropolialla ei ollut yhtenäistä työasua tai edes linjausta minkä mukaan opiskelijat hankkivat työasunsa. Opiskelijat pukeutuivat vapaasti omiin asuihinsa, joka loi vaatteiden sekalaisuuden, sen vuoksi koulunhenkilökunnan, Helsingin kaupungin hammashoidon työntekijöiden ja opiskelijoiden erottaminen toisistaan oli haastavaa.

Metropolian vestonomi -linjan kolmannen vuoden opiskelijat suunnittelivat syksyn 2018 innovaatioprojektissaan uudet yhtenäiset työvaatteet suuhygienisteille uudelle Myllypuron kampukselle. Lisäehdotuksena tähän hankkeeseen oli yhtenäinen asu Metropolian logolla koko sosiaali- ja terveysalan opiskelijoille ja opettajille, kuten useissa ulkomaisten oppilaitosten opiskelijoilla ja opettajilla on.

Työasut otettiin testikäyttöön kevään 2019 aikana. Tavoitteena on saada työasut tuotantoon ja mahdollisesti myyntiin vuonna 2020. Testikäyttäjinä toimi joukko suuhygienistiopettajia ja suuhygienistiopiskelijoita. Testauksessa haluttiin tietää työvaatteiden käyttömukavuutta, toiminnallisuutta, puettavuutta ja istuvuutta eri kokoisille käyttäjille ja myös vaatehuollon tarpeita. Materiaalin valinta on erityisen tärkeää vaatteissa, joiden tulee olla hygieenisiä, laitospesulassa pestäviä ja samalla käyttömukavia. Suunnittelua ohjaavien tekijöiden kartoittamiseksi havainnointiin käyttöympäristöä ja kuunneltiin käyttäjien kokemuksia ja toiveita. Myllypuron uuden kampuksen moderni ilme otettiin huomioon.

Opinnäytetyömme on luonteeltaan käyttäjäkokemuksia, miltä työasut tuntuvat käytössä. Aiheen saatuaamme innostuimme heti miettimään, mitä työasu yleensä merkitsee itsellemme. Ylpeys siitä, kun saimme ensimmäistä kertaa pukea suuhygienistin asut ja nimikyltit, josta uusi tittelimme tuli esiin. Kuinka ihminen integroituu yhteisöön vain yhtenäisen “uniformun” avulla. Kuinka värit ja vaatteen istuvuus vaikuttaa työmukavuuteen ja itse-tuntoon. Tästä halusimme ottaa selvää ja kirjoittaa tietoperustaa.

Suunnitelmanamme oli tehdä yhteistyötä vestonomiopiskelijoiden kanssa ja tutustua heidän innovaatioprojektiinsa, josta nämä työasut ovat syntyneet. Omassa opinnäytetyösämme lähestyimme työasuja suuhygienistin, eli käyttäjien/kuluttajien näkökulmasta. Selvitämme miten yhtenäisellä työasulla opiskelijat ja opettajat kokevat integroituvansa työ- ja opiskeluyhteisöön. Miten työasut tuntuvat käytännössä ja miten niiden istuvuus on onnistunut. Lisäksi selvitämme materiaalien valintaa, niiden kestävyys laitospesussa ja käytössä.

2 Teoreettiset lähtökohdat

2.1 Tiedonhaku

Oppinäytetyömme teko alkoi tietoperustan kartoituksella. Kirjoitimme itsellemme ja lukijoille mitä ylipäättään hyvältä työvaatteelta vaaditaan. Tutustuimme vestonomiopiskelijoiden innovaatioprojektiin ja sen kautta loimme kysymykset, joihin halusimme haastattelun kautta saada vastaukset. Tarkoituksemme oli tutustua vestonomiopiskelijoiden lähtökohtiin ja lopputulemaan työasun suunnittelutyössä ja ymmärtää heidän pyrkimyksensä työssä. Aiheemme sivuuttivat toisiaan, joten oli perusteltua käyttää heidän jo keräämää tietoa siitä, mitä opiskelijamme ja opettajamme odottavat tai vaativat työasultaan. Näistä lähtökohdista lähdimme rakentamaan haastattelumme kysymyksiä. Työasujen tullessa käyttöön aloitimme haastattelutyön. Työasukokeilun lopussa teimme haastattelun, jossa kävimme käyttökokemukset läpi. Haastattelujen karttuessa litteroimme tekstiä tasaisinväliajoin. Se oli opinnäytetyömme haastavin osuus.

Suuhygienistin työvaatetuksesta ja niiden kehityksestä löytyi niukasti tietoa. Päädyimme kirjoittamaan työasujen kehityksestä peilaten meidän alamme vaatetuksen kehitystä sairaanhoitajien vaatetukseen. Mietimme, että se olisi varmasti lähimpänä vaikuttajana suuhygienistin työvaatetukseen. Työn toiminnallinen luonne ja hygieniataso on näissä ammateissa yhtenäinen.

Keräsimme yhteistä kirjanpitoa siitä, mitä hakusanoja voisimme hyödyntää tiedonhaussa. Hakusanoina käytimme mm.: “työvaatetus”, “klinikkavaate”, “käyttökokemus”, “workwear”, “wellbeing”, “dentalhygienist workwear”, “dentist workwear”. Käytimme Metropolian tietokantoja ja yliopiston kirjastoa aineiston etsimiseen. Käytimme tiedoissa lähdekritiikkiä, jotta löysimme opinnäytetyömme kannalta oleellisen tiedon. Lisäksi käytimme julkisen kirjaston kirjoja, jotka liittyvät meidän aiheeseemme. Toinen opinnäytetyöntekijöistä osallistui tiedonhaku -työpajaan 11.1.2019, jossa käytiin läpi koulun hallussa olevia tietokantoja ja miten niistä haetaan tietoa. Lisäksi tapasimme koulumme ja yliopiston kirjaston informaatikot, joilta saimme apua informaation hakuun. Aiheestamme löytyy niukasti aikaisemmin tutkittua tietoa. Halusimme lähestyä työvaatteita työhyvinvoinnin kannalta, mutta tästä ei löytynyt aiemmin tutkittua tietoa. Lähestyimme aihettamme käyttökokemusten kannalta.

2.2 Työvaatteiden vaatimukset ja edellytykset

Työntekijä viettää työpaikalla noin kahdeksan tuntia päivässä. Hyvä ja miellyttävä työasu tukee työntekijän viihtyvyyttä ja hyvinvointia. Hyvä työvaate osoittaa, että yrityksellä tai organisaatiolla on halu tukea heidän hyvinvointiaan ja motivoi työntekijää jokapäiväisessä työnteossa. Hyvin suoritettu työ vaatii, että työvälineet ovat kunnossa. Työntekijöiden motivaatio kasvaa, kun työasun ilme on trendikäs ja ajanmukainen. Työhyvinvoinnilla on merkittävä voima yrityksen tuottavuuteen, asiakastyytyväisyyteen, työntekijöiden viihtyvyyteen töissä, sairaspöissaoloihin ja yrityksen tekemään voittoon. (Työterveyslaitos 2019.)

Työasun käyttövelvollisuuteen potilastyössä määrää terveydenhuolto- ja työturvallisuuslainsäädännöt. Työvaatetus suojaa omia vaatteita potilastyön aikana syntyviltä roiskeilta ja vereltä. Se estää infektioiden tarttumista henkilökunnasta potilaaseen, potilaasta henkilökuntaan ja potilaasta toiseen. (Anttila ym. 2018; 137.) Suuhygienistin työssä käytetään pääsääntöisesti monikäyttöistä pestävää työasua.

Suomessa työvaatteiden standardeista määrää Suomen Standardisoimisliitto SFS ry. Standardit perustuvat eurooppalaiseen standardiin ja näin koko Euroopassa on samat standardit työvaatetuksessa. Standardit koskevat vaatteiden pestävyyttä, värin kestävyyttä ja kankaan nyppyyntymistä. Sairaalaolosuhteissa työvaatteille on myös tarkat standardit infektiivien aineiden läpäisylle. (SFS-EN 14126.) Näitä Standardeja noudattaen työvaatteet on valmistettu myös Työasu 2020 –mallistoon.

Sairaalaolosuhteissa työvaatteiden ensisijainen tehtävä on suojata ihoa taudin aiheuttajilta ja toissijaisesti estää niiden leviämisen. Materiaalien tulee olla helposti puhdistettavia, eivätkä ne saa läpäistä biologisia altisteita. Suojavaatteita vaihdetaan niin usein kuin hygieenisuus vaati. (Antikainen ym. 1996; 172.) Suunhoidon opetuslinikalla jokainen huolehtii asun siisteydestä ja puhtaanapidosta itse. Työvaatteita pidetään vähäisessä merkityksessä mikrobien leviämässä, potilaiden ja henkilökunnan välillä. Vaatteiden on kuitenkin todettu kontaminoituvan potilastyössä. Mikrobit säilyvät hengissä mm. vaatteiden hihoissa ja taskuissa, niin kauan, että tartunnat ovat näiden kautta mahdollisia. Pestyn vaateen välityksellä taudinaiheuttajat ei siirry eteenpäin. (Anttila ym. 2018; 137.)

Tiukkojen standarttien lisäksi käyttömukavuus on hyvässä työvaateessa olennaista. Hyvä työvaate on sellainen, johon mielellään pukeutuu ja se yllä vaate unohtuu; se ei purista, kiristä tai hiosta työn aikana. Istuva työasu ei estä työn tekemistä vaan se mukautuu liikkeisiin. (Sarpaneva & Kuhlefeldt 1979; 5.) Työ- ja suojavaatteissa tulee pystyä tekemään nivelten keskialueen liikkeitä, sekä käyttämään hetkellisesti nivelten ääriasentoja, esim. Ojentamaan käsi ylös vartalon jatkoksi. Työvaatteen väljyyttä voidaan saada aikaan myös laskoksilla. Laskosten tulee avautua nivelten liikkumissuuntaan. (Antikainen ym. 1996; 125, 159.) Työvaatteiden kuuluu myös käyttömukavuuden lisäksi olla mieltäylentäviä ja hyvännäköisiä (Sarpaneva & Kuhlefeldt 1979; 5).

Yhdysvalloissa 2008 vuonna tehty tutkimus virkapuvun vaikutuksesta potilaiden ja perheen käsitykseen hoitohenkilökunnan pätevydestä. Tutkimuksessa tarkasteltiin hoitajien käyttämiä erilaisia asuja ja niiden vaikutusta aikuisten ja lapsien mielikuvaan hoitajan pätevydestä. Tutkimuksessa selvisi, että varsinkin ikääntyneiden keskuudessa aikuisilla luotto hoitajaan nousi enemmän hänen virka-asunsa ollessa valkoinen. Tutkimuksia tullaan jatkamaan parantaako kaikilla hoitoaloilla valkoinen asu potilaan ja hänen perheensä luotettavuutta. (Medicine National Institutes of Health, 2008.)

2.3 Työvaatteiden levittämät bakteerit ja hygieniavaatimus

Kanadassa tehdyn tutkimuksen mukaan kliinisessä työssä olleiden hammaslääkärien ja suuhygienistien työvaatteista löytyi väliltä jopa 250 – 60 000 bakteeria (mediaani =5400), mukaan lukien joitakin patogeenejä kuten mm. *Staphylococcus aureus* ja *Enterococcus Faecalis*. Tutkimuksen tarkoituksena oli kouluttaa hammaslääketieteen ammattilaisia työvaatteiden ja hiuksiin tarttuneiden bakteerien ja patogeeneiden tasosta potilastyönjälkeen. Tutkimukseen vastanneista hammashoidon ammattilaisista vain 63% tiedosti vaatteiden vaihtamisen tärkeyden potilastyön jälkeen. Tutkimukseen vastanneista

56% pesee työvaatteensa yhdessä arkivaatteiden kanssa. Joissakin tapauksissa; vaat- teiden värien säilyvyyttä lisätäkseen tutkimukseen vastanneet pesivät vaatteet kylmällä vedellä. Vaikka pesukone ei tapakaan kaikkia mikro-orgasmeja, kylmän veden käyttö lämpimään verrattuna johtaa todennäköisemmin bakteerien ja virusten eloonjäämiseen. Tutkimuksen tuloksena kliinistä työtä tekevät hammashoidon ammattilaisista 97% myönsi, että olisivat ottaneet varotoimenpiteet tarkemmin huomioon, jos he olisivat tie- dostaneet paljonko bakteerit saastuttavat vaatteita kliinisen työskentelyn jälkeen. Tämä tutkimus osoittaa, että vaatteet tulee vaihtaa mahdollisimman pian kliinisen työn jälkeen ja ne pitää pestä kuumassa lämpötilassa pesuaineen kanssa. Jos hammashoitola ei tar- joa pesulapalvelua, tulee työasu riisua työpaikalla ja kuljettaa kotiin pestäväksi erillisessä pussissa. (Davidson & Watkins 2017.)

Edellä mainitun tutkimuksen pohjana käytetty australialainen tutkimus sairaanhoitajien työasujen levittämien bakteerien määrästä yhdentyövuoron jälkeen. Tutkimuksessa sel- visi, että bakteerit ja patogeenit mm. MRSA elää työvaatetuksella yli 48h työvuoron jäl- keen. Tutkimuksen tärkein kysymys oli voiko työvaatetta pitää työpaikan ulkopuolella. Tartuntatautikuolemien vähentämistä käsittelevä komitea (Committee to Reduce Infec- tion Deaths) on todennut nämä taudinaiheuttajat kansanterveydelle vaarallisiksi. Mo- nissa maissa mm. Kanadassa, Australiassa sekä Belgiassa ja Yhdistyneissä kansakun- nissa työvaatteiden käyttäminen työn ulkopuolella on kielletty ja nämä maat vaativat myös, että terveydenhuollon työnantajan pitää tarjota työasu ja työnantaja hoitaa vaat- teiden pesetyksen. (Sanon & Watkins 2012) Suomessa työturvallisuuslaki sanoo, että "Työnantajan on hankittava ja annettava työntekijän käyttöön erikseen säädetyt vaati- mukset täyttävät ja tarkoituksenmukaiset henkilönsuojaimet, jollei tapaturman tai sairas- tumisen vaaraa voida välttää tai riittävästi rajoittaa työhön tai työolosuhteisiin kohdistu- villa toimenpiteillä." (työturvallisuuslaki 15§) Committee to Reduce Infection Deaths 2008 on todennut nämä taudinaiheuttajat kansanterveydelle vaarallisiksi.

Suomessa tehtiin 2011 kyselytutkimus hammashoidon hygieniasta, jossa selvitettiin suu- hygienistien, hammaslääkärien ja hammashoitajien tietoja, valmiuksia, sekä mielipiteitä tartuntataudeista, tartuntojen leviämisestä ja niiltä suojautumisesta hammashoidossa. Tutkimuksen mukaan suurin osa (94%) tiedosti tartuntatautien ja mikrobien leviämisen riskin hammashuollossa, mutta vain 46 prosenttia vastaajista piti ongelmamikrobeja on- gelmana suunterveydenhuollossa. Tutkimuksessa työvaatetuksen todettiin olevan ta- vanomainen varotoimi veriteitse tarttuviin virustauteihin, HBV:lle, HCV:lle tai HIV:lle. MRSA, ESBL ja muut moniresistentit ongelmabakteerit vaativat työvaatetuksen lisäksi

kertakäyttöisen pitkähihaisen suojatakin. Tutkimuksen tuloksena infektioiden torjuntaa hammashuollossa oli selkeä täydennyskoulutuksen tarve. (Alapulli ym. 2011.)

Edellisistä bakteereihin liittyvistä tutkimuksista voidaankin päätellä, että työvaatteiden vaihtaminen säännöllisesti ja riittävän kuuma pesulämpötila auttaa vähentämään bakteerien määrää työvaatteissa. Työvaatteiden tulee olla pestävissä kuumemmassa lämmössä ja tämä tulee ottaa huomioon suunniteltaessa materiaaleja ja malleja asuihin.

2.4 Käyttökokemuksia työvaatteista

Lotta-Maaria Niilekselän vuonna 2015 valmistuneessa Pro Gradussa (Lapin yliopisto, taiteiden tiedekunta) on tutkittu sairaanhoitajien kokemuksia työvaatetuksensa ulkonäöstä. Onko työssä käytettävä asu suojan lisäksi statussymboli. Tutkimuksessa suurin osa vastaajista käytti työasunaan väljän mallisia paitoja ja housuja. Suurin osa vastaajista käytti valkoista (41%), sinistä (21%) tai tummanvihreää (12%) työasua. Vastaajista 39 prosenttia koki työvaatteen hyvin istuvaksi, kun taas 36 prosenttia koki huonosti istuvaksi. Vastaajista monikaan ei tuntenut häpeää asunsa vuoksi, vaikka ei kokenutkaan sitä istuvaksi tai mielekkääksi. Tutkimuksessa selvisi, että työvaatetuksen istuvuudella oli selkeä vaikutus vastaajien kokemukseen vaatteiden käyttömukavuudesta. Huonosti istuva, hiertävä, kiristävä, liian iso tai pieni tai valuva työvaatetus vaikutti vastaajien kokemukseen. Vastaajat, joilla oli henkilökohtainen asu kokivat asun käyttömukavuuden paremmaksi, kuin he, joilla ei ollut henkilökohtaista työasua.

Vastaajat kokivat työvaatetuksen käyttömukavuuteen vaikuttavan asun ulkonäön esteettisyys ja ammattimaisuus. Tutkimuksessa todettiin vaatetuksen mallin ja istuvuuden vaikuttavan koettuun mukavuuteen. Esteettisesti vaatetus, joka kuvasi sairaanhoitajien arvokkuutta ja perinteitä oli suurempi vaikutus käyttömukavuuteen. Osa vastaajista koki ”sisarhentovalkoinen” käsityksen vanhanaikaisena ja ettei asun ole hyvä olla kokovalkoinen. Kokonaisuutena työasun käyttömukavuus vaikutti vastaajien haluun käyttää työasua. Mitä mukavammaksi vastaajat kokivat asun, sitä mielekkäämmäksi he kokivat työskentelyn. Huono työasu lisäsi häpeää käyttää työasua. (Niilekselä 2015; 50-81.)

Työasun malleista väljä malli koettiin yhtä toimivammaksi, kuin liian tyköistuva vaatetus. Vastaus riippui vastaajien työtehtävistä; oliko työ leikkaussalissa vai ei. Vastaajat kokivat että, mitä huonommin vaate istui, sitä huonommaksi työvaatteen toimivuus koettiin. Työvaatteen istuvuudella oli suurempi vaikutus työvaatteen käyttömukavuuteen, kuin toimi-

vuuteen. Vastaajien työympäristö vaikutti työvaatteen toimivuuteen. Kentällä työskentelevät kokivat tarvetta useammalle eri työasulle eri vuodenaikoihin soveltuen, kuin toimistotyötä tekevät. (Niilekselä 2015; 50-81.)

Vastaajat kuvailivat miellyttävän työasun ominaisuuksiksi materiaalin olevan hengittävä, joustavaa, kevyttä ja että, asu ei kuulla läpi. Myös vastaajat toivoivat värin olevan muuta kuin valkoinen. Vastaajat kokivat mielekkäimmäksi housuasun. Housujen toivottiin olevan istuvat, kesäksi toivottiin capri -housuja. Pitkissä housuissa lahkeisiin toivottiin resoreita lahkeensuuhun, jotta lahkeet olisivat sopivat myös lyhyille. Yläosasta toivottiin tunikamallista tai takkimaistalyhyillä hihoilla. Kaula-aukosta toivottiin peittävää. Myös toimivat taskut koettiin tärkeäksi yksityiskohdaksi. Nappi kiinnitys yläosassa jakoi vastaajien mielipiteitä. Työvaatetuksen toivottiin olevan ammattimainen ja sairaanhoitajan arvolle sopiva. (Niilekselä 2015; 50-81.)

Huonoiksi ominaisuuksiksi työasussa koettiin huonosti istuvat ja epäkäytännölliset materiaalit, epäkäytännölliset mallit, kuten leggingsit keräsivät negatiivista palautetta. Myös vaikeudet saada oikean kokoista työasua koettiin epämiellyttäväksi. Huonot taskut tai niiden puute, housujen nyöri kiinnitys, liian avara kaula-aukko ja paidan nappikiinnitys. Valkoinen väri herätti eniten kritiikkiä vastaajien kesken. Materiaalin joustamattomuus, hiostavuus, kulahtanut ilme ja läpi kuultavuus olivat negatiivista palautetta herättäviä ominaisuuksia. Hygienian kannalta vastaajat antoivat negatiivista palautetta, jos asu tuntui tai näytti pesunkin jälkeen likaiselta tai haisevalta. (Niilekselä 2015; 50-81.)

3 Opinnäytetyön tarkoitus, tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on kuvailla suuhygienistiopiskelijoiden ja suun-terveydenhuollon opettajien käyttäjäkokemuksia uusista työasuista. Tavoitteena oli, että opinnäytetyössä tuotetun tiedon perusteella työasuja edelleen kehitetään Metropolian opettajille ja opiskelijoille käyttöön Myllypuron kampukselle.

Tutkimuskysymykset:

1. Millaisena suuhygienistiopiskelijat kokevat uuden työasun?
2. Millaisena suun-terveydenhuollon opettajat kokevat uuden työasun?
3. Miten uutta työasua edelleen kehitetään?

4 Opinnäytetyön menetelmät

4.1 Menetelmälliset lähtökohdat

Opinnäytetyömme oli laadullinen tutkimus, jossa selvitämme mitä testikäyttäjät ovat mieltä työasuista, mitä parantamisehdotuksia tai lisättävää he kokevat kaipaavansa ja mikä asuissa oli hyvää ja innovatiivista. Lähtökohdat ja tutkimustarkoituksen huomioon ottaen tulimme lopputulokseen, että laadullinen tutkimus oli tässä opinnäytetyössä käytettävä tutkimusmenetelmä. Laadullinen tutkimus soveltuu tilanteeseen, jossa tutkittavaa asiaa ei tunneta vielä kunnolla, mutta se halutaan oppia ymmärtämään paremmin ja saada laajasti tietoa. Teemahaastattelu sopii opinnäytetyöhömme, koska haluamme kerätä faktatietoa ja kysymme samat kysymykset kaikilta haastateltavilta. (Ojasalo ym. 2015; 105-107.)

Laadullisella menetelmällä tutkimme miten nämä uudet työasut luovat käyttömukavuutta suuhygienistin työhön vastaten kysymyksiin työasun mukavuudesta, toiminnallisuudesta, puettavuudesta, istuvuudesta ja kestävästä ekologisesta materiaalista. Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus on pehmeä ja joustava ja siinä pyritään ymmärtämään tutkittavaa ilmiötä. Tutkimusmenetelmänä teimme teemahaastattelun. Haastattelussa, esiteltävät kysymykset laadimme etukäteen. Tarvittaessa muokkasimme kysymysten muotoa. Osa ennalta laadituista kysymyksistä voitiin jättää pois haastattelun edetessä tai

haastateltavalta voitiin kysyä myös ennakkoon suunnittelemtomia kysymyksiä. (Ojasalo ym. 2015; 104.)

Opinnäytetyömme optiona on, että tulokset auttavat vestonomiopiskelijoita kehittämään työasut niin, että ne saadaan oppilaiden ja lehtoreiden käyttöön uudelle Myllypuron suunhoidon opetuslinikalle vuonna 2020.

4.2 Aineiston keruumenetelmiä ja tiedonantajat

Työasujen toiminta- ja testiympäristö oli Metropolia Ammattikorkeakoulun suunhoidon opetusklänikka, laboraatiot ja taitopaja. Kohderymänä oli suuhygienistiopiskelijat ja -opettajat. Mahdollisesti tulevaisuudessa kohderymä laajenee myös muihin sosiaali- ja terveysalan opiskelijoihin, joten opinnäytetyömme tulokset vaikuttavat myös muiden alojen asujen käyttöönottoon. Metropolian Ammattikorkeakoulun imago kohenee. Tulevat yhteiset työasut yhtenäisellä väriteemalla ja Metropolian logolla kohentavat ammattikorkeakoulun imagoa ja ilmettä, sekä yhteenkuuluvuuden tunnetta opiskelijoiden ja opettajien kesken. Haastattelut suoritettiin koululla toiminta- ja testiympäristössä haastateltavien aikataulujen mukaan, sekä sähköisellä lomakkeella, joka välitettiin haastateltaville sähköpostilla. Tarkoituksemme oli tehdä teemahaastattelu, joka sopi tilanteeseen, jossa tutkimuksen kohdetta ei täysin tunnettu etukäteen, eikä haluttu liikaa ohjata vastaajia. (Ojasalo ym. 2015; 60.) Halusimme, että uusia työasuja käyttävät suuhygienistit kertovat, mitä he todella arvostavat työvaatteissa tai mitä täydennystä he haluavat asuihin. Työvaatteet on luovutettu ensimmäisille suuhygienistiopiskelijoille ja suuhygienistiopettajille 15.02.2019.

Äänitimme suulliset haastattelut, jotta vapauduimme kirjoittamiselta haastattelutilanteessa. Olimme näin haastattelussa läsnä ja pystyimme tarkkailla haastateltavan ilmeitä ja kehonkieltä. Haastattelujen laajuuden ja luotettavuuden takaamiseksi käytimme aineisto triangulaatiota, joka tarkoittaa erilaisten aineistonkeruumenetelmien käyttöä. Keräsimme tietoa haastateltaviltamme suullisesti ja kirjallisesti. Tällä tavoin saimme haastateltavilta mahdollisimman laajat vastaukset ja haastateltavat helpommin sitoutettua haastatteluun. Käytimme suullisen ja kirjallisen haastattelujen tietoja samanaikaisesti yhdistäen ne opinnäytetyössämme. (Kankkunen ym. 2017; 75.) Suullisen haastattelun jälkeen äänitteet litteroitiin eli kirjoitettiin auki. Päätimme litteroida haastattelut puhekielellä. Sähköisesti vastanneiden vastaukset kopioimme word –tekstinkäsittelyohjelmaan, johon kokosimme kaiken raakamateriaalin. Tulokset analysoitiin pyrkimällä löytämään yhteyksiä esitettyihin ilmiöihin ja asioihin, jotka olivat usealle haastatellulle yhteisiä. (Ojasalo

ym. 2015; 41.) Haastattelun jälkeen kävimme tulokset läpi ja mietimme, onko lisäkysymyksille vielä tarvetta. Lisäkysymyksiä ei meidän tilanteessamme tarvinnut esittää.

Teemahaastattelun kysymyksiä kokosimme käyttäen apuna Hammashoitajan työvaate - suomalaisten hammashoitajien kokemuksia työvaatteistaan julkisella ja yksityisellä työsektorilla -pro gradua (2000), jossa Annikka Hausjärvi tutki hammashoitajien työasujen käyttökokemuksia. Sekä Metropolia ammattikorkeakoulun vestonomien Työasu 2020 – innovaatioprojektia (2018), jossa oli selvitetty opiskelijoiden ja opettajien toiveita tulevista työasuista. Kysymyksillä selvitimme miten toiveet ovat toteutuneet. Vaatteiden pesemisestä ja haastateltavien tietoisuudesta niiden levittämistä bakteereista lisäsimme haastatteluun kanadalaisen tutkimuksen pohjalta, jossa tutkittiin hammashoidon ammattilaisten työvaatteiden levittämien bakteerien määrää. Lisäsimme myös australialaisen tutkimuksen, jossa selvitettiin sairaanhoitajien työasujen levittämien bakteerien määrästä yhdentyövuoron jälkeen. Bakteerit ja patogeenit mm. MRSA elävät työvaatetuksella yli 48h työvuoron jälkeen. Tutkimuksen tärkein kysymys oli: oliko henkilökunta tietoisia työvaatteiden bakteerikuormasta.

Teemahaastattelu kysymykset:

1. Millaiselta työvaate tuntuu liikkuessa työn aikana?
2. Millainen lämpöviihtyvyys työvaatteessa on?
3. Millainen työvaate on puettavuudeltaan?
4. Millainen työasu on päällä? Millaiselta työasu tuntuu käytössä?
5. Millainen työvaate on ulkonäöltään? Malli?
6. Millainen materiaali on ihoa vasten? Millaiselta työvaatteen materiaali tuntuu iholla?
7. Miten työssä syntyvät tahrat näkyvät vaatteessa?
8. Miten työvaatteet kestävät pesua? Kuinka kuumassa lämpötilassa peset?
8.2 Miten peset työvaatteet? Muiden pyykkien kanssa? Vai erikseen?
8.3 Miten puhtaaksi työasu tuli pesun jälkeen? Tarvitaan uusintapesua?
8.4 Kuinka usein peset työvaatteet? Jokaisen klinikkapäivän jälkeen?
9. Millaisia muutoksia työasussa tapahtui pesun jälkeen?
10. Mitä muuta haluat kertoa työasusta?

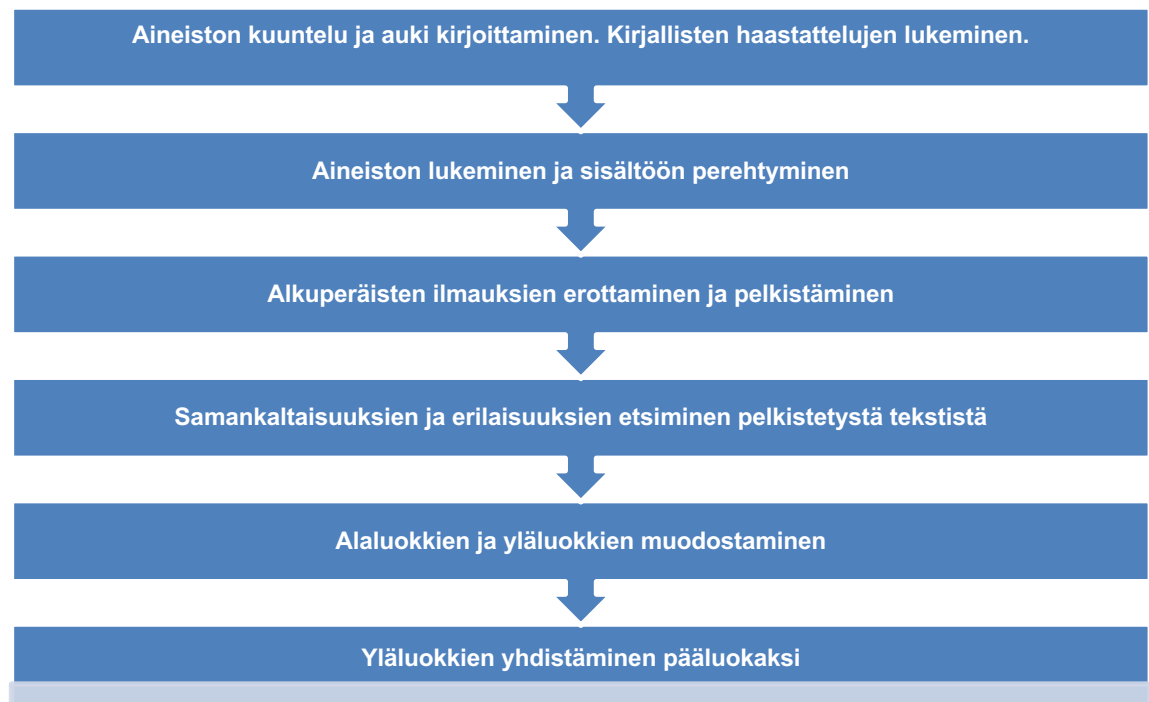
4.3 Aineiston analysointi

Tarkoituksemme oli kerätä aineistoa ja analysoida se induktiivisessa sisällönanalyysissä. Siinä luokitellaan tekstin sanoja ja niistä koostuvia ilmaisuja ja niiden teoreettisen merkityksen perusteella. Aineiston purkamisen aloitimme äänitettyjen haastattelujen kuuntelemisella ja auki kirjoittamisella eli litteroinnilla ja sähköisestikerättyjen haastattelujen puhtaaksi kirjoittamisella. Aineiston analysointi alkoi lukemalla useaan kertaan liitetty ja koottu teksti ja tutustuimme haastattelujen sisältöön. (Tuomi & Sarajärvi 2017; 109.) Alleviivasimme itteroidusta tekstistä asiat, jotka vastaavat kolmeen tutkimuskysymykseemme. Luokittelimme tekstiä ylä- ja alaluokkien alle. Tämän prosessin jälkeen palasimme takaisin kokonaisuuteen, jolloin ilmiö kytkeytyi käytettyyn teoriaan uudelleen ja löysimme yhteyksiä käytettyyn teoriaan. (Ojasalo ym. 2015; 110.)

Opinnäytetyötä tehtäessä, jossa on aineistoa, pääpaino on aineistossa, mikä tarkoittaa sitä, että analyysiyksiköt eivät ole ennalta määrättyjä ja teoria rakennetaan aineiston lähtökohtana. Tällöin voidaan puhua induktiivisuudesta, joka tarkoittaa etenemistä yksittäisistä havainnoista yleisempiin väitteisiin. Induktiivisen lähestymistavan lähtökohtana ei siis ole teorian tai hypoteesien testaaminen, eikä tutkija määrää sitä, mikä on tärkeää. (Hirsjärvi ym. 2004; 155.) Aineistolähtöisyys vaatii opinnäytetyötä tehtäessä itsekuria, aineistossa pysyttelemisessä, ennakkokäsitysten ja teorioiden poissulkemisessa ja systemaattisuudessa, mutta aivan samalla tavalla tieteellisyyttä edellytetään muiltakin analyysimenetelmiltä. Aineistolähtöinen analyysi saattaa vaikuttaa sattumanvaraiselta ja intuitiiviselta. Opinnäytetyöntekijän on kuitenkin tarkoitus reflektoida tekojaan, arvioida tutkimuksen luotettavuutta ja pätevyyttä siten, että lukijalle saa tietoa opinnäytetyön taustoista ja prosessin aikana tehdyistä valinnoista. (Tuomi & Sarajärvi 2015; 122.)

Aineiston litteroinnin jälkeen valittiin analyysiyksikkö. Analyysiyksikkö voi olla sana, lause tai teema, jonka avulla tekstiä analysoidaan. Analyysiyksikkö voi olla laajuudeltaan moninainen; käsittää sanoja, lauseita, ajatuksia merkityksineen tai kapea ja luoda pirstaleiden kuvan aineistosta. Analyysiyksikkönä on usein tekstistä erotettava pienin merkitysisältöinen ajatus tai idea. (Kankkunen ym. 2017; 168). Kävimme aineiston läpi useaan kertaan ja analyysiyksikkönämme toimi ajatuskokonaisuus asun käyttömukavuudesta. Käyttömukavuus sisältää asun istuvuuden, kankaan miellyttävän tunteen iholla ja silmää miellyttävä ulkonäkö. Lisäksi nousi asun huoltoon liittyvä analyysiyksikkö. Klinikalla käytetyn asun huolto, eli työvaatteiden peseminen, missä lämpötilassa, muiden pyykkien kanssa vai erikseen.

Analyysin toteutamme Tuomi & Sarajärvi analyysirungon mukaan:

Kuvio 1. Analyysin eteneminen.

1. **Aineiston kuuntelu ja auki kirjoittaminen. Kirjallisten haastattelujen lukeminen.**
Aloitimme analysoinnin haastattelujen kuuntelemisella ja kirjallisten haastattelujen lukemisella. Kirjoitimme äänitetyt haastattelut sanasanalta läpi word-tekstinkäsittelyohjelmalla, eli litteroimme. Litteroinnin teimme puhekielellä. Yhden haastattelun auki kirjoittamiseen kului noin 40 minuuttia. Päätimme erottaa opiskelijoiden ja opettajien haastattelut omiksi tiedostoikseen ja lopuksi vertasimme näitä tuloksia.
2. **Aineiston lukeminen ja sisältöön perehtyminen**
Ennen aineiston analyysia, tutustuimme kirjoitettuihin teksteihin. Pyrimme hahmottamaan kokonaiskuvan ja saada vastauksia tutkimuskysymyksiin. Yhteensä haastattelutekstiä tuli opiskelijoilta 9 sivua ja opettajilta 5 sivua. Litterointi tehtiin Arial –fontilla, fontti koko oli 11 ja riviväli 1.5.
3. **Alkuperäisten ilmauksien erottaminen ja pelkistäminen**
Analyysiprosessiamme ohjasi tutkimuskysymykset, joiden avulla lähdimme pelkistämään eli redusoimaan ja ryhmittelemään eli klusteroimaan aineistoa. Pelkistimme

tekstistä kaiken epäolennaisen pois. Ryhmitellyssä muodostimme alaluokat, yläluokat, joiden avulla muodostettiin käsitys kohteena olevasta ilmiöstä. (Tuomi & Sarajärvi 2015: 123.) Tiedonantajat merkittiin juoksevalla numeroinnilla esim. Opiskelija1 tai opettaja1. Teimme pelkistykselle taulukon, jossa on litteroitu teksti ja pelkistetty ilmaus.

Taulukko 1. Näyte aineiston pelkistämisestä opettajat ja opiskelijat.

Alkuperäinen teksti	Pelkistetty ilmaus
<p>Opettaja 1: Oikein mukavalta tuntui, pehmeältä, koko oli hiukan runsas, silti ok päällä. Toimi hyvin käytännössä ja kaikki liikkeet pystyi suorittamaan joita työpäivän aikana tuli tehtyä.</p>	<p>Opettaja 1: Mukava. Koko oli runsas. Ok päällä Toimi käytännössä Pystyi suorittamaan kaikki liikkeet</p>
<p>Opiskelija 2: Työvaate istui hyvin, erityisesti yläosasta. Helma tuntui hieman lyhyeltä ja halkio lähti kiertämään, kun tavaraa laittoi taskuun. Housut olivat mukavat ja joustavat, mutta yhdistettynä yläosaan ne tuntuivat hieman ohuilta.</p>	<p>Opiskelija 2: työvaate tuntui istuvalta. Helma tuntui lyhyeltä. Yläosa ei kestänyt tavaroiden painoa ja lähti kiertämään. Housut olivat mukavat ja joustavat. Kangas housuissa tuntui ohuelta.</p>

4. Samankaltaisuuksien ja erilaisuuksien etsiminen pelkistetyistä tekstistä

Seuraavaksi analysoitu aine ryhmiteltiin. Etsimme aineistosta samankaltaisuuksia ja/tai eroavaisuuksia. Ilmaisut, jotka ilmentävät samaa asiaa koottiin samaan ryhmään ja näin muodostuu alaluokka. Pelkistämisen jälkeen teksti ryhmiteltiin samankaltaisuuksien mukaan omiin alaluokkiin ja nimetään luokat kuvaavalla nimellä.

Taulukko 2. Näyte alaluokkien ryhmittelystä.

Pelkistetyt ilmaukset opettajat	Alaluokat
<p>Opettaja 1: Mukava. Koko oli runsas. Ok päällä Toimi käytännössä Pystyi suorittamaan kaikki liikkeet</p>	<p>Käyttömukavuus</p>
<p>Opettaja 2: Mukava päällä Hengittävä</p>	

Opettaja 3: Tyytyväinen asuun

Pystyi liikkumaan hyvin

Pääsi helposti tuoliin

Venyi tarpeeksi

Opettaja 4: Hyvän tuntuinen.

Housut istuvat.

Ei kiristänyt.

Helppo istua.

Pusero ei kiristänyt.

Työasu oli joustava

Opettaja 5: Tuntui hyvältä.

Ei ongelmia.

Kaikin puolin mukava.

5. Alaluokkien ja yläluokkien muodostaminen

Tekstiä analysoitiin samankaltaiset alaluokkien yhteen ryhmittelyllä, joiden avulla muodostettiin näitä kuvaava yläluokka.

6. Yläluokkien yhdistäminen pääluokaksi

Ryhmittelyä jatkettiin muodostamalla yläluokkien avulla pääluokka. Aineisto tiivistyi yhden yhtenäisen pääluokan alle. Pääluokka nimettiin opettajien ja opiskelijoiden yläluokkia kuvaavaksi ja näin yhdistimme tulokset keskenään.

Taulukko 3. Näyte yläluokkien ja pääluokkien muodostumisesta opiskelijat ja opettajat.

Alaluokat	Yläluokat	Pääluokat
Käyttömukavuus Mielenpide asusta Puettavuus Istuvuus Ulkonäkö	Asun onnistuneisuus	
Lämpöviihtyvyys Tahraantuvuus Lämpömukavuus	Kankaan miellyttävyys	

Pesulämpö Pestävyys Pesutulos Pesuväli Muutokset pesussa	Asun huolto	Asun miellyttävyys
Käyttömukavuus lämpöihtyvyys Puettavuus Istuvuus Asun malli Asun onnistuneisuus	Asukokonaisuus	
Materiaalin tuntu Käyttökerrat Kankaan muutokset Tahraantuvuus	Kankaan onnistuneisuus	
Pesulämpö Pestävyys Pesutulos	Asun huolto	

Sisällönanalysissa on keskeistä tunnistaa sisällöllisiä väittämiä, jotka ilmaisevat jotain tutkivasta ilmiöstä. Analyysissa ei tarvitse analysoida kaikkea tietoa, vaan analyysissa haetaan vastusta topinnäytetyön tarkoitukseen ja tutkimustehtäviin. Analyysissa aineistoa puretaan ensin osiin ja sisällöllisesti samankaltaiset osat yhdistetään. Oleellista on aineiston tiivistyminen ja abstrahoituminen: analyysin avulla pyritään kuvaamaan tutkittavaa ilmiötä tiivistetyssä muodossa. Annetaan aineiston kertoa oma tarinansa tutkittavasta ilmiöstä. (Kylmä & Juvakka 2007; 113.)

Analyysissa aineistoa luetaan aktiivisesti. Laadullisen aineiston käsittely käsittää monia vaiheita. Siinä aineistoa eritellään, luokitellaan, yhteyksien löytäminen ja luodaan kokonaiskuvaa tutkittavasta uudessa perspektiivissä, raportointi. (Hirsjärvi ym. 2004; 144.)

Aineiston kuvaileminen on itse analyysin perusta. Tapahtuminen ja toimintojen kuvausta, haastateltavien ajatuksia ja niiden yksityiskohtia. Seurauksena raportointi. (Hirsjärvi & Hurme 2004; 146.)

Aineiston luokittelu on olennainen osa analyysia. Se luo pohjan, jonka varassa haastateluaineistoa voidaan tulkita sekä yksinkertaista ja tiivistää. Luokittaessamme jäsenämme tutkittavaa ilmiötä vertailemalla aineiston eri osia toisiinsa. Luokkien muodostamisen kriteerit ovat yhteydessä tutkimustehtävään tai tutkimus kysymyksiin sekä aineiston laatuun ja myös tutkijan teoreettiseen tietämykseen ja kykyyn käyttää tätä tietoa. (Hirsjärvi & Hurme 2004; 147-148.)

5 Opinnäytetyön tulokset

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli kuvata suuhygienistiopettajien ja –opiskelijoiden kokemuksia uusista työasuista. Tutkimuskysymyksiin etsittiin vastauksia teemahaastattelun avulla. Opettajilla ja opiskelijoilla muodostui yksi yhteinen pääluokka *asun miellyttävyys*. Aineistosta muodostui opettajille kolme yläluokkaa ja 13 alaluokkaa. Yläluokiksi muodostui: *asukokonaisuus, kankaan onnistuneisuus ja asun peseminen*. Opiskelijoille muodostui kolme yläluokkaa ja 13 alaluokkaa. Yläluokiksi muodostui: *asun onnistuminen, kankaan miellyttävyys ja asun huolto*.

5.1 Asukokonaisuuden onnistuneisuus

Opettajat ja opiskelijat olivat yksimielisiä asujen onnistuneisuudesta. Osallistujat kokivat käyttömukavuuden, lämpöviihtyvyyden ja puettavuuden mieleiseksi. Asujen mallit saivat paljon kehuja. Tiedonantajat kuvailivat asuja onnistuneiksi.

“Opettaja 1: Hyvin toimiva, venyi kaikkiin asentoihin johon tarve vaati. Ei mitään negatiivista sanottavaa. Soveltui hyvin meidän työhön. Työssä istutaan paljon satulatuolilla, niin ei kiristänyt olenkaan lanteita istuttaessa ja paita mukautui hyvin, ei jäänyt noustessa ryppyyn. Mukautui Tekemisen mukaan. Hihat ei jäänyt ruttuun kun kurotti.”

“Opiskelija 2: Asu oli tyylikäs ja sopisi varmasti usealle käyttäjälle. Väri oli miellyttävä. Tunikan helma olisi saanut olla pidempi/väljempi, varsinkin kun minulla lantion ympäryys on vyötärön- ja rinnanympärystä pidempi. Tällöin helma olisi istunut/laskeutunut paremmin. Leggingsit olivat hyvän malliset.”

Asia, joka keräsi negatiivista palautetta oli osan asujen lyhyys. Osa tiedonantajista osa koki paidan liian lyhyenä ja osa housut.

“Opiskelija 2: Työvaate istui hyvin, erityisesti yläosasta. Helma tuntui hieman lyhyeltä ja halkio lähti kiertämään, kun tavaraa laittoi taskuun. Housut olivat mukavat ja joustavat, mutta yhdistettynä yläosaan ne tuntuivat hieman ohuilta.”

“Opettaja 4: Noissa ne oli lyhkäset ne lahkeet kun istuessa tekee työtä.”

Asuista yksi ei ollut opiskelijoiden keskuudessa pidetty vaan jopa koettiin alalle sopimattomaksi. Asun ulkonäkö ja mitoitus ei ollut testikäyttäjien mieleen.

“Opiskelija 8: Se oli semmonen enemmän tehdastyöläisen vaateen näköinen, tai jonku siivoojaan asu. Reisitaskut ei sopinut yhtään ja värit oli kauheat. En olisi ostanut itselleni.”

“Opiskelija 7: Paita on yllättänyt mukavuudellaan. Se ei ole kovin hiostava ja sallii liikkumisen hyvin. Pidempi se voisi kyllä olla. Ulkonäkö ei ole mielestäni paras mahdollinen, tätä sanoivat myös osa kanssa opiskelijoista. Ehkä yksivärinen olisi parempi vaihtoehto. Housuille oli vaikeaa löytää testikäyttäjää. Miinusta myös siitä, että paita paljastaa hikoilun armottomasti. Myös materiaalin kestävyys mietityttää hieman. Jäin myös kaipaamaan paidan alaosaan taskuja.”

5.2 Kankaan miellyttävyys ja onnistuneisuus

Materiaalia tiedon antajat kuvailivat pehmoiseksi ja mukavaksi. Osa kankaista oli hiostavia ja niistä näkyi hikoilu.

“Opiskelija 7: Materiaali on suhteellisen mukava. Olin skeptinen ensin materiaalin suhteen. Ainoa mikä mietityttää pitkäaikaisessa käytössä ovat joustavat sivuresorit.”

“Opettaja 1: Vaate oli lämmin, mutta ei silti hiostava tai kuuma. Oikein mukava viileissä olosuhteissa”

Paidoissa olevien kankaiden värit koettiin pääsääntöisesti miellyttäväksi. Osa opiskelijoista piti värejä tylsinä. Tahroja osallistujat eivät huomanneet asuihin syntyvän normaalia helpommin. Tummansininen paidan väri koettiin vähemmän tahraantuvaksi.

“Opiskelija 4: Varsinaisia työssä syntyneitä tahroja ei näkynyt vaatteissa, tai sitten niitä ei tullut. Aikamoinen karvamagneetti kangas oli: nöyhtää ja kotoa tulleita kisasankarvoja tarttui siihen, ja ne näkyivät selvästi yksivärisessä tummansinisessä pinnassa.”

“Opettaja 2: Tumman sinisessä ei näkynyt, mutta harvemmin se tummassa asussa näkyy. Värikkäämpi yläosa on ihan hyvä meidän työssä.”

5.3 Asun huolto

Vastaajista neljä kolmestatoista pesi vaatteensa erikseen tai muun infektiopyykin kanssa.

“Opiskelija 2: Pesin vaatteet sekä erikseen, että muiden pyykkien mukana. Käytin tavallista sekapyykkiohjelmää ja tavallista pesuainetta.”

“Opettaja 5: Pesen aina erikseen.”

Suurin osa pesi vaatteet 60 asteessa, viisi vastaajista oli pessyt 40 asteessa. Jokaisessa testiasussa oli ohjeistuksena 60 asteen pesu.

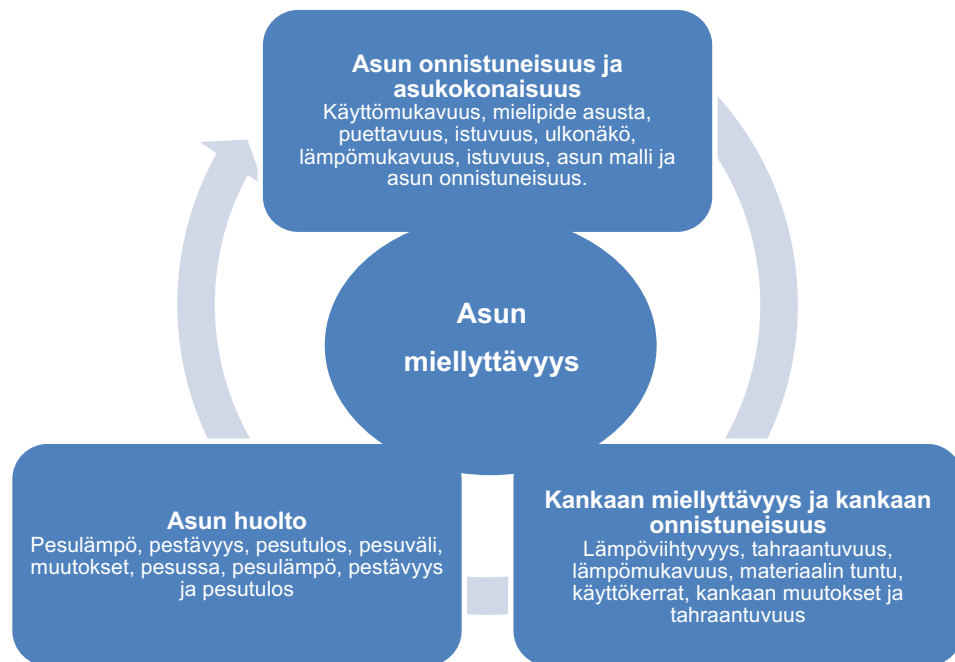
“Opettaja 4: Pesin vaateita. Hyvin kesti pesua, tai pesin vaatteet vain yhden kerran. Puseron materiaali oli vähän semmoinen nyppyyntynyttä. Nythän niitä oli ennen minuakin keretty käyttää ja pestä, ni en tiedä oliko se niistä vai se materiaali semmosta tai ei ehkä nyppyyntynyt oo oikea sana vaa semmoinen nukkaantunut Materiaali ulkonäöltään. Mikäs siinä oli ohje, taisin pestä 60, siinä oli se ohje mukana niistä. Ohjeen mukaan pesin.”

“Opiskelija 4: Pesin 60 asteessa, ja kuivasin korkeammassa kuivauslämpötilassa 10-15 min, kunnes vaatteet olivat riittävän sileät, ja ripustin sitten henkariin.”

Vastaajat kokivat asun kestäneen pesua hyvin. Väreissä ei huomattu muutosta pesun jälkeen Vain muutama koki vaateen nukkaantuneen ja yksi asu lähti keskiosasta purkautumaan pesun jälkeen.

“Opiskelija 7: Huomasin ensimmäisen pesun jälkeen, että paita lähti hieman purkautumaan keskiosasta, vaikka pesin sen ohjeen mukaan.”

Opettaja4: En muutaku, just ehkä se nukkaantuminen. Sitä on vaikea sanoa että tuleeks se materiaaliin ilman pesuakin vai onks se siitä että sitä on käytetty. Mutta ei muuta.

Kuvio 1. Opinnäytetyön tulokset.

Opinnäytetyön tuloksia käytetään työasujen julkaisussa Metropolian Myllypuron kampuksella vuonna 2020. Tekemämme opinnäytetyön tuloksia käytetään Metropolian hankkeessa tulevia työasuja 2020 kohti Myllypuron kampusta. Tämän hetkiset sosiaali- ja terveysalan opiskelijat, sekä tulevat Metropolian opiskelijat käyttävät tämän hankkeen työasuja laboraatio- taitopaja tunneilla sekä Metropolian opetuslinikalla. Teimme loppukäyttäjätutkimuksen, jossa haluamme tietää tiedonantajamme henkilökohtaisia kokemuksia työasuista. Se on tämän opinnäytetyön tuotos.

6 Pohdinta

6.1 Tulosten tarkastelu

Suuhygienistien tai muiden terveysalan ammattilaisten käyttökokemuksia työvaatteista tai miten työvaatetus vaikuttaa työhyvinvointiin ei ole opinnäytetyön julkaisuhetkellä tehty yhtään tieteellistä tutkimusta. Aikaisempaa tutkimusta on tehty vain työvaatteiden levittämistä bakteereista ja kuinka työasun väri vaikuttaa potilaiden luottamukseen hoitohenkilökuntaa kohtaan. Käyttökokemuksista löytyi muutamia Pro Gradu -tutkimuksia. Käytimme näitä tutkimuksia verrataksemme omia tuloksiamme.

Opinnäytetyömme tärkeimmäksi tulokseksi nousi työasun miellyttävyyteen vaikuttavat tekijät niin käyttömukavuudessa, kuin ulkonäössä. Käyttömukavuutta vähensi asun epämiellyttävä kangas, väri tai huono istuvuus. Pääsääntöisesti testikäyttäjät olivat tyytyväisiä testattaviin asuihin. Tyytyväisyyttä lisäsi työn liikkeiden suorittaminen oli helppoa asussa, tyylikäs väritys ja pehmoinen kangas.

Kanadalaisen tutkimuksen mukaan 56% vastaajista pesi työasun muiden vaatteiden kanssa (Davidson ym. 2017). Meidän kyselyymme vastanneista testikäyttäjistä 69% pesi työvaatteet muun pyykin kanssa. Kanadalaisessa tutkimuksessa osa vastaajista pesi vaatteet kylmässä, meidän vastaajistamme viisi pesi vaatteet 40 asteessa.

Lotta-Maaria Niilekselän Pro Gradu tutkimuksessa sairaanhoitajien käyttökokemuksista heidän työasuistaan hoitajat kuvailivat miellyttävän työasun ominaisuuksina materiaalin hengittävyden, kestävyden, sekä joustamisen ja peittävyden. Väri toivottiin olevan muuta kuin valkoinen. Nämä ominaisuudet kankaassa olivat tämän opinnäytetyön vastaajien mielestä myös tärkeitä. Asuja kehuttiin hengittäviksi, joustaviksi ja asut päällä pystyi suorittamaan kaikki liikkeet. Asuissa oli väreinä musta, sininen, valkoinen (alaosissa), viininpunainen tai harmaa. Varsinkin opettajat olivat mielissään sinivalkoisesta väryksestä. Heidän aiempi asunsa on kokovalkoinen. Ulkonäköä pidettiin modernina.

Asuissa negatiivista palautetta herätti eniten liiallinen lyhyys paidassa tai housuissa. Asu oli myös osan mielestä tylsä. Yksi testipaidan kangas koettiin hiostavaksi. Tähän asti opiskelijat ovat itse saaneet päättää asun mallin ja värin, joten osasta värimaailma tuntui tylsältä. Yksi testiasuista koettiin kokonaan huonoksi ja alalle sopimattomaksi. Asussa ei miellyttänyt hiostava kangas, huono väri ja epäsopiva istuvuus kahden testikäyttäjän kropalle. Myös opiskelijatovereilta asu ei saanut kehuja muiden testiasujen tapaan. Lotta-Maaria Niilekselän Pro Gradu tutkimuksen vastaajista myös työasuun vaikutti negatiivisesti huonosti istuvat vaatteet, hiostava kangas. Tässä tutkimuksessa leggingsit keräsivät negatiivista palautetta, kun taas meidän opinnäytetyömme vastaajat piti asusta, jossa alaosana olivat leggingsit.

6.2 Opinnäytetyön eettinen tarkastelu

Tämän opinnäytetyön tulosten luotettavuutta, eettisyyttä ja uskottavuutta vahvistettiin käyttämällä hyvää tieteellistä käytäntöä ja tapoja. Opinnäytetyön tuloksia tarkastellessa käytimme tarkkuutta, huolellisuutta ja rehellisyyttä. Tuloksia hankkiessa keinomme oli eettisesti hyväksyttäviä ja tieteellisen tutkimuksen kriteerien mukaisia. Kunnioitimme

haastateltavia hankkimalla tarvittavat luvat ja jokainen opinnäytetyöhön osallistuva tiesi oikeutensa, vastuunsa ja velvollisuutensa. Kunnioitimme muita tutkijoita ja opinnäytetyöntekijöitä viittaamalla heidän julkaisuihinsa asianmukaisella tavalla ja annoimme merkityksen heidän työlleen meidän omassa opinnäytetyössämme. (Tutkimuseettinen neuvottelulautakunta.)

Tutkimuksen eettisten periaatteiden tarkoitus on välttyä väärinkäytöksiltä ja tulosten väärentämiseltä. Suomessa toimii opetusministeriön asettama tutkimuseettinen neuvottelukunta, joka perustettiin vuonna 1991 käsittelemään tieteelliseen tutkimukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja edistämään tutkimusetiikkaa. (Kylmä & Juvakka 2007; 138.)

Lainsäädäntö oli ensisijainen tutkimusta ohjaava tekijä suhteessa eettisiin ohjeisiin. Valtakunnallisen terveydenhuollon eettisen neuvottelukunnan mukaan seuraavat lait ja asetukset säätelevät terveystutkimusta: Suomen perustuslaki (731/1999), henkilötietolaki (1999/523), laki lääketieteellisestä tutkimuksesta (488 /1999), asetus lääketieteellisestä tutkimuksesta (986/1999) ja laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992). Tämän säätelyn lähtökohtana on tutkimukseen osallistuvan ihmisen koskemattomuuden ja yksityisyyden turvaaminen. (Kylmä & Juvakka 2007; 139.)

Saimme Metropolialta luvan haastatella meidän opiskelijakollegoitamme ja opettajia. Pyysimme kaikilta tiedonantajilta tietoista suostumusta kirjallisesti, johon saimme allekirjoitukset niin tiedonantajalta, kuin opinnäytetyön ohjaajilta.

Haastattelut tehtiin anonyymisti. opinnäytetyömme vastaajien anonymiteetti ei vaikuttanut kyselyyn ja tuloksien esittämiseen. Haastattelut hävitettiin, kun opinnäytetyö oli valmis ja arvioitu.

6.3 Opinnäytetyön luotettavuuden tarkastelu

Laadullisen menetelmän luotettavuutta voidaan arvioida laadullisen tutkimuksen yleisillä luotettavuuskriteereillä. Laadullisen tutkimuksen luotettavuuskriteerit ovat: uskottavuus, vahvistettavuus, refleksiivisyys, sekä siirrettävyys. Uskottavuus tarkoittaa tutkimuksen ja sen tulosten uskottavuutta sekä sen osoittamista tutkimuksessa. Opinnäytetyön uskottavuutta voidaan vahvistaa keskustelemalla opinnäytetyöhön osallistuvien kanssa tutkimuksen eri vaiheessa. Vahvistettavuus liittyy koko opinnäytetyöprosessiin ja edellyttää prosessin kirjaamista niin, että toinen opinnäytetyöntekijä voi seurata prosessin kulkua

pääpiirteissään. Refleksiivisyys edellyttää sitä, että opinnäytetyöntekijän on oltava tietoinen omista lähtökohdista opinnäytetyöntekijänä. Hänen on arvioitava, kuinka hän vaikuttaa aineistonsa ja prosessiinsa sekä kuvattava lähtökohdat raportissa. Siirrettävyys tarkoittaa tulosten siirrettävyyttä muihin vastaaviin tilanteisiin ja projekteihin. (Kylmä & Juvakka 2007; 128-129.)

Opinnäytetyömme kohde oli tarkoin valittu, sellainen, josta halusimme lisää tietoa ja koskettaa myös meitä opinnäytetyön tekijöinä. Lähtökohdana oli todellisen elämän kuvaaminen ja laadullisessa menetelmässä tekijä on lähellä vastaajia, ja pyrkii osallistumaan heidän toimintaansa. (Ojasalo ym. 2015; 105.) Meidän opinnäytetyöntekijöiden kohdalla tarkoittaa, että me tekijät olemme suuhygienisti opiskelijoita ja haastattelemme meidän opiskelijakollegoitamme ja opettajia. Analysoimme tarkkaan haastatteluprosessia ja tulkitsimme kaikki perustelut oleellisesti. Näiden avulla pystyimme tehdä johtopäätöksiä opinnäytetyön luotettavuudesta.

Laadullisessa sisällönanalyysissä aineistoa tarvitaan juuri sen verran, kun kuin aiheen ja asetetun tutkimustehtävän kannalta on välttämätöntä. Yksi tapa ratkaista kysymys aineiston riittävydestä on sen kylläntyminen eli saturaatio. On kaikin puolin järkevää ajatella aineistoa olevan tarpeeksi, kun uudet tapaukset eivät enää tuo tutkimusongelman kannalta uutta tietoa eli aineisto alkaa niin sanotusti toistaa itseään. Kylläntymistä ei voi saavuttaa, jos ei tiedä, mitä aineistostaan etsii. On toki mahdollista, ettei tällaista kylläntymispistettä pysty etukäteen asettamaan, jolloin kylläntymisen rajaa tulee tarkkailla opinnäytetyön edetessä. (Eskola & Suoranta 1998, 62-63.)

Opinnäytetyömme kohde oli tarkasti valittu, työasut olivat jo olemassa. Opinnäytetyömme luotettavuutta vähensi vastaajien vähyys. Opinnäytetyömme tutkimusnäyttö oli heikkoa, aineiston niukkuuden takia. Haastattelimme yhteensä kahdeksaa opiskelijaa, sekä viittä opettajaa. Työasujen testikäyttäjien saaminen oli haastavaa, sekä testikäyttäjien määrään vaikutti vestonomiopiskelijan aikataulut hänen opinnäytetyönsä kanssa.

Tämän opinnäytetyön alkuperäisyys on tarkistettu Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Teemahaastattelu tehtiin jokaisen kohdalla kerran, jossa tiedonantaja haastateltiin ja esitettiin tarvittaessa jatkokysymyksiä. Haastattelujen määrä muotoutui sen mukaan, kuinka

haastateltava avautui haastattelutilanteessa ja miten puhelias haastateltava oli. Testiasuja tuli yhteensä kuusi erilaista, viisi naisten ja yksi miesten. Jokaista asua pääsi testaamaan noin 1-3 testikäyttäjää, yhteensä testikäyttäjää oli 13.

Tarkastelimme työmme luotettavuutta laadullisen tutkimuksen luotettavuuskriteerien avulla. Laadullisen tutkimuksen luotettavuuskriteerit ovat: uskottavuus, vahvistettavuus, refleksiivisyys, sekä siirrettävyys. (Kylmä & Juvakka 2007; 128-129.) Nämä luotettavuuskriteerit löytyvät meidän opinnäytetyöstämme.

Uskottavuus

Haastatteluihin osallistuneiden määrä jäi harmittavan pieneksi (13 henkilöä), sekä aineistoa kertyi niukasti. Saimme kuitenkin vähäisestä osallistujamäärästä vastaukset opinnäytetyömme tutkimuskysymyksiin. Luotettavuuden kannalta saimme analysoidavaa aineistoa riittävästi saadaksemme vastaukset tutkimuskysymyksiin. Saturaatio eli aineiston kylläisyys saavutettiin, kun tiedon antajilla ei ollut enää uutta tietoa tutkittavasta ilmiöstä. (Tuomi & Sarajärvi 2009: 87-90.)

Luokitteluvaiheessa aineistossa oli selkeitä kokonaisuuksia työvaatteiden käyttökokeuksista opettajilla ja opiskelijoilla. Näin ollen aineisto muodosti ja tuki käsitystä kylläntymisen periaatteiden täyttymisestä. Täyttä varmuutta aineiston saturaatiosta ei kuitenkaan voida esittää, koska ei voida väittää, etteikö uuden haastateltavan haastattelun analyysi ilmaisisi koko aineiston kylläntymisen olevan vielä vaiheessa. (Kylmä & Juvakka 2007: 87—88.)

Vahvistettavuus

Kirjasimme yhdessä parina päiväkirjaa, josta seurasimme prosessin kulkua. Pidimme toisemme ajan tasalla omasta työskentelystä ja tapasimme tasaisin väliajoin, jotta tiesimme miten edetä ja missä kohti olemme tiiminä menossa.

Opinnäytetyön tekijän tulee osoittaa omassa opinnäytetyössä tekijät, jotka tukevat ja vahvistavat tutkimusprosessin ja tulosten uskottavuutta. Opinnäytetyömme uskottavuutta vahvisti tuloksien mahdollisimman luonteva, sekä huolellinen auki kirjoittaminen, mikä mahdollisti vahvuuksien ja heikkouksien ilmi tulemisen. (Tuomi & Sarajärvi 2017: 138; Kylmä & Juvakka 2007: 128.) Tulokset auki kirjoitettiin mahdollisimman selkeästi, ja tuloskappaleiden yhteyteen liitettiin autenttisia otteita tutkimusaineistosta, jotta lukijalla

olisi mahdollisimman helppoa seurata ja muodostaa käsitystä opinnäytetyön kohteena olevasta ilmiöstä. Aineiston tulkintaa ja tulosten huolellista muodostumista tuki aktiivinen alkuperäiseen aineistoon palaaminen ja opinnäytetyön tutkimuskysymyksien ääreen palaaminen. Opinnäytetyön kirjoitusvaiheessa noudatettiin asianmukaisesti ja huolellisesti yleisiä tutkimustyöhön liittyviä periaatteita, kuten kirjallisuuden lähteiden huolellista merkitsemistä Metropolian laatimien lähdeviittausohjeiden mukaisesti. Ohjeiden noudattaminen tukee opinnäytetyössä avoimuuden ja rehellisyyden toteutumista. (Tuomi & Sarajärvi: 2017: 132—133.)

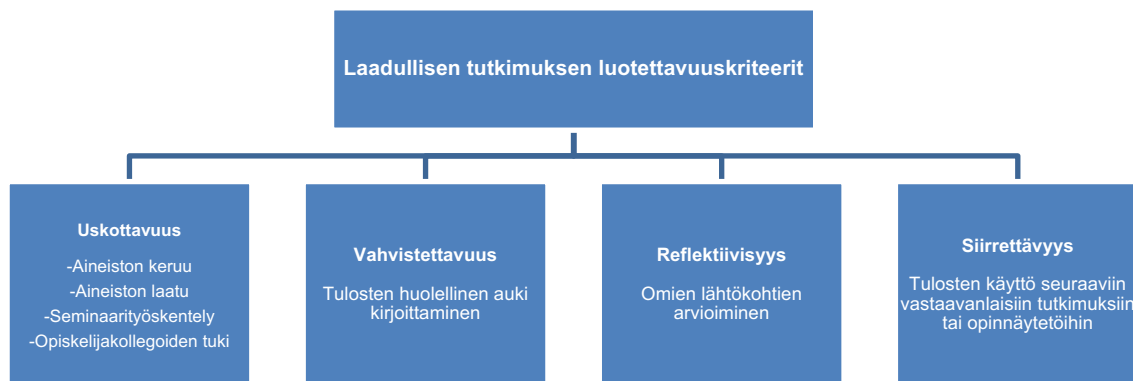
Siirrettävyys

Opinnäytetyömme luotettavuutta lisää tulosten siirrettävyys muihin vastaavanlaisiin seuraaviin tutkimuksiin tai opinnäytetöihin (Tuomi & Sarajärvi 2017:138).

Refleksiivisyys

Omien lähtökohtiemme arvioiminen oli tärkeä osa opinnäytetyötämme. Olemme osallistuneet opinnäytetyön prosessin aikana säännöllisesti opinnäytetyöohjaajan järjestämiin opinnäytetyöseminaareihin, joissa käsitelimme reflektoiden toistemme töiden erivaiheita ja jatkuvaa itsensä ja opinnäytetyön kehittämistä. Kävimme paljon keskustelua laadullisesta tutkimuksesta yhdessä opponointiparimme kanssa. Saimme paljon tukea ohjaajaltamme, jonka avulla saimme aineiston kasaan keruuvaiheesta tulosten raportointiin. Suhtauduimme työskentelyyn tietoisena omista lähtökohdistamme. Työ oli molemmille ensimmäinen opinnäytetyö tai muu vastaava isompi kirjallinen työ. Luimme paljon muiden tekemiä opinnäytetöitä ja Pro Graduja, jotta hahmotimme omat lähtökohtamme.

Kiinnitimme erityisesti huomiota aineiston keruuvaiheeseen ja analyysiyksiköiden valintaan, sekä niiden luokitteluun, ja tulosten raportointiin. Jatkuva tutkimusmenetelmäkirjallisuuteen palaaminen tuki kokonaisuuden hahmottamista ja helpotti tutkimusaineiston tulosten muodostamista ja niiden auki kirjoittamista.

Kuvio 2. Laadullisen tutkimuksen luotettavuuskriteerit. (Kylmä & Juvakka 2007; 128-129.)

6.4 Johtopäätökset

Hyvä työasu vaatii, että asu ei estä minkään liikkeiden suorittamista. Myös lämpöviihtyvyys on tärkeää työhyvinvoinnin ja työnsuorittamisen kannalta. Työasulta vaaditaan mielekästä ulkonäköä ja väritystä. Myös vastaajien mielekkyyttä lisäsi yhteisön kehu. Moni opettaja oli saanut kehuja kollegoilta ja opiskelijoilta, kun opettajien vaalea asu oli vaihtunut sinivalkoiseen asuun.

Työasulta nykypäivänä vaaditaan paljon, sen pitää olla oikea kokoinen, joustava, jossa on hyvä liikkua ja istua eri asennoissa satulatuolissa. Kangas ei saa olla hiostava, mutta useampi testikäyttäjä oli myös viluinen. Työasun materiaali pitää olla sellainen, jota on helppo pitää puhtaana, eikä likaa saisi näkyä. Materiaalin pitää kestää pesua 60 asteessa. Sitä on helppo pukea ja riisua, ilman että kasvot kontaminoituvat. Sen pitää olla edustavan näköinen ja sopiva suuhygienistin kliiniseen työhön. Aika kovia kriteereitä on asetettu työasujen valmistajille. Tämän takia ilmeisesti työasut ovatkin tavallisia vaatteita kalliimpia.

6.5 Ehdotukset jatkotutkimuksiin

Tämä opinnäytetyö tuotti tietoa työasun mielekkyyttä lisäävistä tekijöistä, mikä taas tekee työasusta epämiellyttävän, sekä kuinka ihmiset huoltavat työasua. Jatkossa vestonomit tuottavat työasun heidän ja meidän opinnäytetyön tuloksien perusteella. Nähtäväksi jää tuleeko tuotantoon menevästä asusta opiskelijoille ja opettajille mieleinen. Mahdollisesti asut otetaan käyttöön kaikilla Metropolian terveysaloilla.

Opinnäytetyömme perusteella osa opiskelijoista ei ollut tietoisia, kuinka työvaatteet tulee pestä, jotta infektiot eivät pääse leviämään. Suun terveydenhuollon linjalle pitäisi siis ottaa parempi koulutus ja perehdytys työvaatteiden kuljettamisesta ja pesemisestä kotona.

Tulevaisuuden työasut saattavat olla ihan erilaisia, mitä nykyään käytetään. Esimerkiksi Smart and Safe Work Wear Clothing -hanke, joka toteutettiin Centria-ammattikorkeakoulussa Kokkolassa kehittää älyvaatteita. Tässä kolmivuotisessa hankkeessa kehitettiin älykkäitä ja turvallisia työvaatteita hyödyntämällä muun muassa 3D-bodyskannaus-tekniologiaa. Kyseisen hankkeen työvaatteet istuvat paremmin päällä, ovat innovatiivisia, tyylikkäitä ja erittäin käytännöllisiä työssä. Näiden työasujen käyttäjät voivat olla eri alojen edustajia ja tulevat eri maista. Centrian lisäksi hankkeeseen osallistuu yhteensä kymmenen partneria Suomesta, Virosta, Latviasta, Liettuasta ja Puolasta. Partnerit ovat korkeakouluja ja tutkimuslaitoksia sekä yrityksiä. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 2,4 miljoonaa euroa, josta Centrian rahoitusosuus on 616 000 euroa.

Mahdollisesti opinnäytetyömme tuloksia voidaan käyttää tulevaisuuden älykkäiden työvaatteiden kehittämiseen. Ehkä tulevaisuudessa Metropolian opiskelijoiden ja opettajien työvaatetus luodaan yhteistyössä sotealan, vestonomien ja tieto- ja viestintätekniikan insinöörien kanssa.

6.6 Oma ammatillinen kasvu

Koko opinnäyteprosessin aikana olemme kasvattaneet ja syventäneet osaamistamme työvaatteiden huoltamisesta bakteerien ja infektioiden tartunnan estämiseksi. Olemme oppineet, kuinka merkittävästi hyvät työvaatteet lisäävät vaikutusta hoitohenkilökunnan hyvinvointiin ja viihtyvyyteen työpaikalla.

Opinnäytetyön haasteista suurin oli vähäinen aiempi tutkimustieto, joka vaikeutti prosessin etenemistä. Myös haastatteluiden tekeminen oli aikaa vievää, sekä aineiston litteointi ja analysointi oli haasteellista. Luimme paljon muiden tekemiä opinnäytetöitä ja Pro Graduista, jotta saimme mahdollisimman kattavan analyysin tehtyä. Saimme hyvin aikaan taulutettua työskentelyä ja yhteistyömme oli sujuvaa, sen ansiosta opinnäytetyömme tekeminen oli mielekästä. Yhteistyömme sujuvuus helpotti yhteistä työskentelyämme.

Opinnäytetyön avulla olemme oppineet kirjoittamista ja analyysin tekemistä. Olemme kasvattaneet omaa osaamistamme lukemalla tieteellistä kirjallisuutta niin omalta alalta, kuin monialaisesti. Tapaamiset projektissa työskentelevän vestonomiopiskelijan kanssa

auttoi ymmärtämään projektimme laajuuden ja sen mitä työmme tuloksilta odotetaan. Työmme tulee elämään ja mukautumaan tulevaisuudessa kehittäen innovatiivisempia ja mukavampia työvaatteita Metropolian opiskelijoille.

Lähteet

Alapulli Jaana, Tjäderhane Leo, Hiiri Anne, Richardson Riina, 2011. Kyselytutkimus hammashoidon hygieniasta. Suomen hammaslääkärilehti. Duodecim

Antikainen Tuula, Ilmarinen Raija, Hurme Maisa, Mäkinen Helena, Tammela Erja 1996. Toimiva työ- ja suojavaatetus. Työterveyslaitos.

Anttila Veli-jukka, Kanerva Mari, Kuronen Maria, Kurvinen Tiina, Lyytikäinen Outi, Rantala Arto, Vuento Risto ja Ylipalosaari Pekka. 2018. Hoitoon liittyvien infektioiden torjunta. Helsinki. Terveystieteiden tutkimuskeskus ja Hyvinvoinninlaitos

Centria Ammattikorkeakoulu, Smart and Safe Work Wear Clothing -hanke, 2016. Saatavana osoitteessa: <<https://web.centria.fi/uutinen/centria-kehittaa-alykkaita-ja-turvallisia-tyovaatteita-kolmi/1994>>. Luettu 24.10.2019

Davidson Taylor, Lewandowski Erica, Smerecki Meghan, Stratton Halee, Alhabeil Jamal, Wheeler Michelle, Shepherd Kathi, Krukons Eric S 2017. Taking your work home with you: Potential risk of contaminated clothing and hair in the dental clinic and attitudes about infection control.

Eskola Jari, Suoranta Juha 1998, Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Vastapaino, Tampere.

Hangasjärvi Annikka 2000. Suomalaisten hammashoitajien kokemuksia työvaatteistaan julkisella ja yksityisellä sektorilla. Pro Gradu Helsingin yliopiston kasvatustieteellisen tiedekunnan kirjasto.

Hirsjärvi Sirkka, Hurme Helena 2004. Tutkimushaastattelu, teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki. Yliopistopaino.

Impact of nurses' uniforms on patient and family perceptions of nurse professionalism. 2008 Saatavilla osoitteesta: <<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/18995159>>. Luettu 20.4.2019

Kylmä Jari, Juvakka Taru 2007. Laadullinen terveystutkimus. Helsinki. Edita Prima Oy.

Lounamo, Kari, Tuuminen, Tamara, Kotilainen, Hannele.2014. Lääketieteellinen aika-kauskirja Duodecim. Infektioiden tarttuvuustekijät. Saatavana osoitteessa: <<https://www.duodecimlehti.fi/lehti/2014/8/duo11602>>. Luettu 20.2.2019

Niilekselä Lotta-Maaria 2015. Statussymboli vai suojavaate? Sairaanhoitajien kokemuksia työvaatetuksensa ulkonäöstä. Pro Gradu -tutkimus, Lapin yliopisto, taiteiden tiedekunta, vaatesuunnittelu.

Ojasalo, Katri, Moilanen, Teemu, Ritalahti, Jarmo 2015. Kehittämistyön menetelmät. Helsinki. Sanoma pro.

Sanon, Marie-Anne, Watkins, Sally 2012. Nurses' uniforms: How many bacteria do they carry after one shift? Saatavana osoitteesta: <<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4180417/>> Luettu 13.9.2019

Sarajärvi Anneli, Tuomi Jouni 2017. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi

Sarpaneva Pi, Kuhlefelt Maj 1979. Työvaate lähin työympäristö. Helsinki. Studio.

Suomen Standardisoimisliitto SFS ry 2019. Saatavana osoitteessa: <<https://www.sfs.fi/>>. Luettu 20.2.2019

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK). Hyvä tieteellinen käytäntö. Verkkodokumentti. Luettu 05.03.2019.

Työterveyslaitos 2019 – työhyvinvointi saatavilla osoitteessa: <<https://www.ttl.fi/tyoyhteiso/tyohyvinvointi/>>

Työturvallisuuslaki - henkilösuojainten, apuvälineiden ja muiden laitteiden varaaminen käyttöön 15§, saatavilla osoitteessa: <<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20020738?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=työvaate-tus#L4P20>> Luettu: 20.1.2019

Suostumus opinnäytetyön aineistonkeruuseen osallistumisesta

Opinnäytetyö: Työasu 2020, kohti Myllypuron kampusta

Opinnäytetyön tekijät: Annika Silvennoinen ja Irina Tamer Agha

Tarkoitus ja tutkimustehtävät, aineiston keruu vapaaehtoisuus Opinnäytetyön tuloksia käytetään työasujen edelleen kehittämiseksi. Tässä kehittämishankkeessa: työasu 2020 kohti Myllypuron kampusta, tutkimustuloksia käytetään Metropolian tämän hetkisten sosiaali- ja terveysalojen opiskelijoiden hyväksi. Metropolian suuhygienisti opiskelijat ja opettajat käyttävät tämän hankkeen työasuja laboraatio- taitopaja tunneilla sekä Metropolian suunhoidon opetuslinikalla. Tutkimuksemme on loppukäyttäjätutkimus, jossa selvitämme mitä testikäyttäjät ovat mieltä työasuista, mitä parantamishetkoja tai lisättävää he kokevat kaipaavansa ja mikä asuissa oli hyvää ja innovatiivista. Teemahaastattelua tehdään 1-3 kertaa, jossa tiedonantajia haastatellaan ja esitetään tarvittaessa jatko kysymyksiä. Haastattelut tehdään anonyymisti.

Tutkimustehtävät

1. Millaisena suuhygienistiopiskelijat kokevat uuden työasun?
2. Millaisena suunterveydenhuollon opettajat kokevat uuden työasun?
3. Miten uutta työasua edelleen kehitetään?

Minulle on selvitetty yllä mainitun opinnäytetyön tarkoitus, tutkimustehtävät ja tutkimuksessa käytettävät tutkimusmenetelmät. Olen tietoinen siitä, että tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Olen myös tietoinen siitä, että tutkimukseen osallistuminen ei aiheuta minulle minäkäänlaisia kustannuksia, henkilöllisyyteni jää vain tutkijan tietoon, minua koskevaa aineistoa käytetään vain kyseiseen tutkimukseen. Kirjallinen ja sähköinen aineisto hävitetään 9 kuukausi opinnäytetyön arvioimisesta.

Suostun siihen, että minua haastatellaan ja haastattelut tallennetaan. Antamani tietoja käytetään vain kyseisen opinnäytetyön tarpeisiin.

Päiväys _____

Tiedonantajan allekirjoitus ja nimenselvennys _____

Annika Silvennoinen _____

Irina Tamer Agha _____

Opinnäytetyön ohjaaja Hannu Puhakka, TtT, yliopettaja, Metropolia Ammattikorkeakoulu, hannu.puhakka@metropolia.fi, puh. 040 334 0240

Infokirje

Hyvä vastaanottaja,

Olemme Metropolia Ammattikorkeakoulun kaksi suuhygienistiopiskelijaa ja teemme opinnäytetyötä suuhygienistiopiskelijoiden kokemuksista uusista työasuista, jotka tulevat Myllypuron kampukselle. Metropolian suuhygienistiopiskelijat ja opettajat käyttävät tämän hankkeen työasuja laboraatio- ja taitopajatunneilla sekä Metropolian suunhoidon opetuslinikalla. Opinnäytetyömme käsittelee käyttäjäkokemuksia ja parantamisehdotuksia testiasuihin. Teemahaastattelua tehdään 1-3 kertaa, jossa tiedonantajia haastatellaan ja esitetään tarvittaessa jatkokysymyksiä. Haastattelut tehdään anonyymisti. Tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista sekä tutkimusmateriaalit käsitellään luottamuksellisesti ja nimettömänä. Haastattelut hävitetään, kun opinnäytetyö on valmis ja arvioitu.

Ystävällisesti,

Suuhygienistiopiskelijat

Annika Silvennoinen & Irina Tamer Agha SXP17K2

Opinnäytetyötä ohjaa Hannu Puhakka

TtT, yliopettaja, Metropolia Ammattikorkeakoulu

p. 040 334 0240, hannu.puhakka@metropolia.fi

Taulukko 1.hakuprosessin kuvaus

Tietokanta	Hakusana	Otsikkotasolla luettuja	tiivistelmätasolla luettuja	Kokotekstitasolla luettuja	Lopullinen valinta
Medic	Työvaate	0	0	0	-
Medic	Työvaate	1	1	1	-
Finna	Työvaate	1	1	1	-
Duodecim	Käyttökokemuksia	0	0	0	-
Duodecim	Työvaatetus	0	0	0	-
Duodecim	Työvaate	1	1	1	1
Tutkiva hoitotyö	vaate	0	0	0	-
Tutkiva hoitotyö	Vaatteet	0	0	0	-
Hoitotiede	Työvaate	2	0	0	-
Ebscohost	Work Clothes in health Care	2	1	1	2
Ebscohost	Workwear	2	2	1	-
Pubmed	Workwear	4	2	1	-
Duodecim	Vaate	1	1	1	-
Duodecim	Työhyvinvointi	2	1	1	1
Duodecim	bakteerit	3	2	1	1
Ebsco	Bakterian	3	2	1	2
Ebscohost	Well-being at work	2	1	1	1

Taulukko 2. Artikkeleiden kuvaus.

Kirjoittaja ja vuosiluku	Maa, jossa kirjoitettu	Tavoite	Tutkimustyyppi	Ketä tutkittu ja missä	Tutkimuksen päätulokset
Alapulli Jaana, Tjäderhane Leo, Hiiri Anne, Richardson Riina, 2011. Kyselytutkimus hammashoidon hygieniasta. Suomen hammaslääkärilehti. Duodecim	Suomi	Tavoite oli selvittää hoitohenkilökunnan mielipiteitä hammashoidon hygieniasta, valmiksua toimia hygieenisesti sekä hygieniatäydennyskoulutukseen osallistumisesta	Kyselytutkimus	Kysely lähetettiin sähköpostilla Suomessa asuville työikäisille hammashoitajille, lähihoitajille (suu- ja hammashoito), erikoishammashoitajille, hammashuoltajille, suuhygienisteille, hammaslääkäreille sekä erikoishammaslääkäreille, joiden sähköpostiosoitteet olivat Suun Terveystieteiden ammattiliitto STAL ry:n tai Suomen Hammaslääkäriseura Apollonia ry:n tiedossa	Asenteet hammashoidon hygieniakohtaan olivat yleisesti ottaen positiivisia. Lähes jokainen vastaaja piti hammashoidon hygieniasta yhtä tai lähes yhtä merkityksellisenä muiden terveyden- tai sairaanhoidon osa-alueiden kanssa. Käytännön tasolla hygienian arvostus oli matalampi tai sitä ei sittenkään täysin mielletä olennaiseksi osaksi hammashoitotoimenpiteitä. Reilu kolmannes vastaajista oli sitä mieltä, että hygieeninen toiminta hidastaa toimenpiteen kulkua. Suun terveydenhoito on toimenpidekeskeistä, ja tuloksellisuutta arvioitaessa huomio kiinnittyy helposti suoritteiden määrään.

					Laatu, kuten hygieenian korkea taso, on rahassa mitattuna tuottamatonta työtä, joka voidaan kokea sivuseikaksi. Hygieeninen toiminta pitäisi kuitenkin ymmärtää osaksi toimenpidettä eikä irralliseksi, työskentelyä haittaavaksi tai hidastavaksi osa-alueeksi.
Antikainen Tuula, Ilmarinen Raija, Hurme Maisa, Mäkinen Helena, Tammela Erja 1996. Toimiva työ- ja suojavaatetus. Työterveyslaitos.	Suomi	Tavoitteeksi muodostui selvittää, mitkä tekijät vaikuttavat yritysten työvaatevalintaan vaatteita hankittaessa. Lisäksi perehtyä tarkemmin työ- ja suojavaatteiden vaatimuksiin ja ymmärtää niiden hankintaprosessia.	Kvantitatiivinen tutkimus, Survey-tutkimus.	Joukkotutkimus, lähetetty sähköpostilla kyselylomake. Kysely lähetettiin 69:lle eri yrityksen työvaatehankinnoista vastaavalle henkilölle.	Yritykset arvostavat ennen kaikkea vaatteiden käytännöllisiä ominaisuuksia: kestävyyttä ja laadukkuutta, toimivuutta ja tarkoituksenmukaisuutta sekä istuvuutta. Saatujen vastauksien perusteella voidaankin päätellä, että yritykset ovat yleisesti ottaen melko kiinnostuneita toimittajan vaihdosta, mikäli toinen toimittaja kykenee tarjoamaan laadukkaampia vertailukelpoiseen hintaan.
Davidson Taylor, Lewandowski Erica, Smerecki Meghan, Stratton Halee,	Yhdysvallat	Tavoitteena tarkastella Potilaiden käsi-	Mukavuusnäyte	499 sairaalan potilasta.	Mitä vanhempi potilas oli, sitä enem-

Alhabeil Jamal, Wheater Michelle, Shepherd Kathi, Krukonis Eric S 2017. Taking your work home with you: Potential risk of contaminated clothing and hair in the dental clinic and attitudes about infection control.		tystä sairaanhoitajien ammattitaidosta housupuvun värin ja tyyliin perusteella.			män he luottivat hoitajaan valkoisessa työasussa.
Hangasjärvi Annikka 2000. Suomalaisien hammashoitajien kokemuksia työvaatteistaan julkisella ja yksityisellä sektorilla. Pro Gradu Helsingin yliopiston kasvatustieteellisen tiedekunnan kirjasto.	Suomi	Mitkä asiat vaikuttavat hammashoitajien tyytyväisyyteen työasuun.	Kyselytutkimus, laadullinen tutkimus.	Hammashoidon henkilökuntaa	Käyttökokemuksia työasuista.
Impact of nurses' uniforms on patient and family perceptions of nurse professionalism. 2008	Yhdysvallat	Potilaiden kokema hoidon miellyttävyys hoitajan työasun värin perusteella. Lisäksi perheen käsitykseen hoitohenkilökunnan pätevyydestä.	Mukavuusnäyte	Lapset, aikuiset ja ikääntyvät	Tutkimuksessa tarkasteltiin hoitajien käyttämiä erilaisia asuja ja niiden vaikutusta aikuisten ja lapsien mielikuvaan hoitajan pätevyydestä. Tutkimuksessa selvisi, että varsinkin ikääntyneiden keskuudessa aikuisilla luotto hoitajaan nousi enemmän hänen virka-asunsa ollessa valkoinen.
Lounamo, Kari, Tuuminen, Tamara, Kotilainen, Hannele.2014. Lääketieteellinen aikakauskirja Duodecim. Infektioiden tarttuvuustekijät.	Suomi	Tutkia sairauksien tarttuvuutta ihmisistä toisiin.	Parametri tutkimus.	Ilmateitse, tartunta suun kautta ulsteen välityksellä, vereititse ja kosketus-tartuntana leviäviä	Nämä infektioiden leviämistä kuvaavat parametrit olisi hyvä ottaa Suomessa käyttöön.

				bakteereita väestössä.	
Niilekselä Lotta-Maaria 2015. Statussymboli vai suojavaate? Sairaanhoidajien kokemuksia työvaatetuksensa ulkonäöstä. Pro Gradu -tutkimus, Lapin yliopisto, taiteiden tiedekunta, vaatesuunnittelu.	Suomi	Sairaanhoidajien kokemuksia työvaatteista	Kvantitatiivinen tutkimus	Suomessa toimivia sairaanhoitajia, sairaanhoitajaliiton jäseniä.	Työvaatetuksen toimivuus ja esteettisyys olivat yhteydessä sairaanhoidajien kokemukseen työvaatetuksen ulkonäöstä ja vaikutti halukuutteen käyttää työvaatetusta.
Sanon, Marie-Anne, Watkins, Sally 2012. Nurses' uniforms: How many bacteria do they carry after one shift?	Kanada	Sairaanhoidajien työvaatteet työvuoron jälkeen. Bakteriakuorma yhden työvuoron jälkeen.	Laboraatiotutkimus	Sairaanhoidajat työvuoron jälkeen. Miten paljon erilaisia bakteereita heillä on työvaatteissa.	Bakteerien paljous yhden työvuoron jälkeen. Muun muassa MRSA ja VRE olivat työvaatteissa jo yhden työvuoron jälkeen. Työasun käyttö työn ulkopuolella kiellettiin mm. tämän tutkimuksen jälkeen Kanadassa, Belgiassa, Englannissa ja Australiassa.